

■ Συγκρατημένη
αισιοδοξία
από τον IOBE

■ Έφυγαν οι πολυεθνικές
και ανάσαναν οι μεσαίες
ελληνικές εταιρείες

■ Η ανάκαμψη έχει οδηγήσει
την εξωστρέφεια

■ Οι εργαζόμενοι
φοβούνται τα ρομπότ

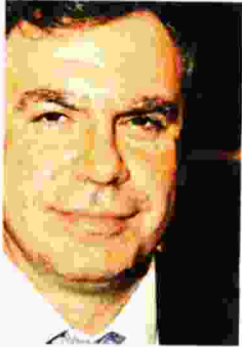
■ Οι πληγές
στην αγορά εργασίας

2017: η χρονιά του άυλου χρήματος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ-ΚΕΙΜΕΝΑ: Αλεξάνδρα Λεφοπούλου

ΟΙ ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΙΟΒΕ

Συγκρατημένη αισιοδοξία για το 2017

Ο κ. Ν. Βέττας, γενικός διευθυντής του ΙΟΒΕ

Ενα τοπίο εξομάλυνσης της οικονομίας, στο οποίο υπάρχει στάση αναμονής για τον τραπεζικό κλάδο αλλά και εν γένει για τον χώρο των εργαλείων χρηματοδοτήσεων με τάσεις ενίσχυσης της γυναικείας επιχειρηματικότητας αλλά και του πρωτογενούς τομέα, συνθέτει το περιβάλλον στο οποίο αναμένεται να κινηθούν οι επιχειρήσεις κατά το 2017, όπως εξηγεί ο Νίκος Βέττας, γενικός διευθυντής του Ιδρύματος Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών, στη συνέντευξη που παραχώρησε στην «Εφ.Συν.».

• **Κάνοντας τον απολογισμό της χρονιάς που κλείνει σε λίγες μέρες, πώς αποτιμάτε την εικόνα της επιχειρηματικής οικονομίας κατά τη διάρκεια της χρονιάς; Ποιοι κλάδοι παρουσιάζουν ύφεση στο 2016;**

Το 2016, όπως αναμενόταν, για την οικονομία υπήρξε έτος καμπίς, καθώς το πρώτο μισό του έτους χαρακτηρίστηκε από αρνητική ανάπτυξη, η οποία στο δεύτερο μισό έγινε θετική, όπως άλλωστε ήταν προσδοκώμενο. Μετά το καλοκαίρι του 2015 και τα capital controls, οι συνθήκες εξομαλύνονται. Ωστόσο, σήμερα οι τράπεζες δεν παρέχουν ακόμη σημαντική ρευστότητα στην οικονομία και το γεγονός αυτό αποτελεί σημαντικό ζητούμενο. Ουσιαστικά παρατηρούμε μια σταδιακή εξομάλυνση της οικονομικής δραστηριότητας.

Σε όλη την περίοδο από την αρχή της κρίσης, οι επιχειρήσεις που λειτούργησαν με καλύτερες επιδόσεις ήταν εκείνες που είχαν εξαγωγικό χαρακτήρα. Πρόκειται για επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται κυρίως στον κλάδο των υπηρεσιών και του τουρισμού, όπου ο κλάδος πάει σχετικά καλά επωφελομένους συμπληρωματικά από το γεγονός ότι ανταγωνιστικές χώρες έχουν τις δικές τους δυσκολίες (Τουρκία, βόρεια Αφρική). Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι επιχειρήσεις που πωλούν αγαθά στο εξωτερικό σταδιακά αναπτύσσουν εξαγωγική δυναμική η οποία χαρακτηρίζεται από αύξηση του όγκου εξαγωγών και όχι της αξίας των συναλλαγών. Το γεγονός αυτό σηματοδοτεί ότι ακόμη δεν έχουμε επιτύχει την ενσωμάτωση ελληνικών επιχειρήσεων στα υψηλής αξίας εξαγωγικά δίκτυα. Σήμερα, παράγουμε και πουλάμε στο εξωτερικό κατά κύριο λόγο μη επεξεργασμένα προϊόντα ή προϊόντα στα οποία δεν διαθέτουμε ακόμα εμπορικά σήματα όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες, π.χ. στην Ισπανία.

Επίσης, η συνέχιση των capital controls επηρεάζει πολύ τις επιχειρήσεις σε σχέση με τη χρηματοδότηση. Επιχειρήσεις οι οποίες είχαν δάνεια που τους δημιουργούσαν με τον ένα

Ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας διαπιστώνει η έκθεση του ΙΟΒΕ

ή τον άλλο τρόπο προβλήματα βρέθηκαν σε αρκετά δυσμενέστερη θέση σε σχέση με άλλες οι οποίες ήταν καλυμμένες. Παράλληλα, στο επίπεδο του λιανικού εμπορίου, καταγράφεται μια αναπόφευκτη τάση για μικρότερη χρήση μετρητών και μεγαλύτερη χρήση καρτών, που επιδρά με διπλό τρόπο. Αφενός πρέπει να έχει μειωθεί η μη δηλούμενη συναλλαγή, κάτι που μπορεί να αναλυθεί ως ένδειξη ότι ένα μέρος της αυξημένης κατανάλωσης που βλέπουμε να συμβαίνει δεν είναι απαραίτητα αυξημένη κατανάλωση αλλά κατανάλωση που δεν καταγραφόταν πριν. Από την άλλη πλευρά, η χρήση αυτή μπορεί να συνδέεται με τη μεταφορά αγορών από τα πολύ μικρά μαγαζιά που μπορεί να αποφάσισαν να μη δέχονται ηλεκτρονικές πληρωμές σε πιο μεγάλα καταστήματα που είναι ανοιχτά σε ηλεκτρονικές συναλλαγές.

Σταδιακά ο τραπεζικός κλάδος βρίσκεται σε μια φάση σταθεροποίησης. Ωστόσο, μέσα στο 2017 θα πρέπει να υπάρξει ξεκαθάρισμα του προβλήματος των «κόκκινων» δανείων προκειμένου να παίξουν τον ρόλο της στήριξης της οικονομίας παρέχοντας ρευστότητα στις επιχειρήσεις.

• **Γίνεται μεγάλη συζήτηση τα τελευταία χρόνια και στη χώρα**

μας σχετικά με την επιχειρηματικότητα. Πριν από λίγες μέρες, το ΙΟΒΕ παρουσίασε σχετική έρευνα. Πώς θα μπορούσαμε να αποτυπώσουμε την εικόνα της επιχειρηματικότητας, κυρίως των νέων, στη χώρα μας σήμερα;

Πριν από λίγες μέρες δημοσιεύσαμε την ετήσια έκθεση που πραγματοποιούμε για τη μικρή, την αρχική επιχειρηματικότητα. Στην έκθεσή μας βλέπει κάποιος ότι διατηρούνται κάποια αρνητικά χαρακτηριστικά, όπως ο φόβος της αποτυχίας, η πολύ χαμηλή διασύνδεση επιχειρήσεων με την καινοτομία και τις επιστήμες.

Ο φόβος της αποτυχίας συνδέεται περισσότερο με το τι θα συμβεί στον καινούργιο επιχειρηματία και στο πτωχευτικό δίκαιο με τα κεφάλαια και τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνει. Στη χώρα μας, η επιχειρηματικότητα δεν εμφανίζει σημαντικούς δεσμούς με τον χώρο της επιστήμης, ενώ το μορφωτικό επίπεδο των Ελλήνων επιχειρηματιών είναι πολύ χαμηλότερο σε σύγκριση με άλλες χώρες. Επίσης, είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι οι καινούργιοι επιχειρηματίες σε ποσοστό 60% δηλώνουν ότι η δραστηριότητά τους δεν παρουσιάζει στοιχεία καινοτομίας είτε ως προς την οργάνωση είτε ως προς την ιδέα. Από την έρευνά μας προκύπτει ότι υπάρχει μια

σχετική ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας καθώς αυξήθηκε σε 6% (περίπου 210 χιλιάδες γυναίκες) από 5,8% το 2014. Επίσης, διαπιστώνουμε μια σχετική ενίσχυση στον πρωτογενή τομέα και τη μεταποίηση.

• **Από τη μέχρι σήμερα εμπειρία σας, σε ποιους τομείς εντοπίζετε σημαντικές επενδυτικές ευκαιρίες για τη χώρα μας μέσα στο 2017;**

Εάν δεν υπάρχουν αρνητικές ή θετικές εκπλήξεις, η οικονομία είναι προγραμματισμένη να παρουσιάσει μια σχετική ανάκαμψη μέσα από μια σταδιακή εξομάλυνση της κατάστασης, βελτίωση της ρευστότητας των τραπεζών και την είσοδο νέων χρηματοδοτήσεων. Είναι βέβαιο ότι υπάρχουν επενδυτικές ευκαιρίες. Η φορολογία παραμένει υψηλή αλλά και περίπλοκη. Το κόστος εργασίας έχει μειωθεί. Είναι ωστόσο απαραίτητο να υπάρξει τέλος στην αβεβαιότητα που έχει διαμορφωθεί όλα αυτά τα χρόνια προκειμένου να υπάρξει αύξηση των επενδύσεων και ενδεχομένως και αύξηση της κατανάλωσης. Ας μην ξεχνάμε ότι το περιθώριο αύξησης των επενδύσεων στη χώρα μας είναι σημαντικό. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μέγιστο των επενδύσεων στη χώρα το 2007 άγγιξε τα 65 δισ. ευρώ, ενώ το 2015 κινήθηκε στα 20 δισ.

«Αύξηση της γυναικείας επιχειρηματικότητας και ενίσχυση πρωτογενούς τομέα και μεταποίησης σε κλίμα εξομάλυνσης αλλά και αβεβαιότητας»